

ADVIES Nr. 1.728

Zitting van dinsdag 16 maart 2010

Uitvoering van het interprofessioneel akkoord voor de periode 2009-2010 - Ecocheques - Minimumvoorwaarden na te leven door de ondernemingen die ecocheques uitgeven - Ontwerp van ministerieel besluit

x x x

2.366/1
2.429-1

ADVIES Nr. 1.728

Onderwerp: Uitvoering van het interprofessioneel akkoord voor de periode 2009-2010 - Ecocheques - Minimumvoorwaarden na te leven door de ondernemingen die ecocheques uitgeven - Ontwerp van ministerieel besluit

Mevrouw L. Onkelinx, minister van Sociale Zaken, heeft de Nationale Arbeidsraad verzocht om zich te buigen over een ontwerp van ministerieel besluit tot uitvoering van artikel 19 quater van het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders.

Dat ministerieel besluit legt de minimumvoorwaarden vast die de ondernemingen die ecocheques uitgeven, moeten naleven.

De bespreking hiervan werd toevertrouwd aan de commissie Individuele Arbeidsverhoudingen in de Nationale Arbeidsraad.

Op verslag van deze commissie heeft de Raad op 16 maart 2010 volgend unaniem advies uitgebracht.

x x x

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. ONDERWERP EN DRAAGWIJDTE VAN DE ADVIESAANVRAAG

A. Retroacta

In het interprofessioneel akkoord van 22 december 2008 voor de periode 2009-2010 kwamen de sociale partners overeen om samen met de regering tegen 1 februari 2009 de uitwerking te concretiseren van een regeling van vrijstelling, voor werkgever en werknemer, van belastingen en sociale bijdragen bij de toekenning van “groene cheques” (genaamd ecocheque) bestemd voor de aankoop van ecologische producten en diensten.

In uitvoering hiervan heeft de Nationale Arbeidsraad op 20 februari 2009 de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 98 betreffende de ecocheques gesloten, die in bijlage een exhaustieve lijst bevat van de groepen van producten en diensten die voor aankoop met een ecocheque in aanmerking komen.

Op dezelfde datum bracht de Raad ook het advies nr. 1.675 uit dat deze demarche verder preciseert, in het bijzonder wat het functioneren van het stelsel van de ecocheques betreft.

Ondertussen werd tevens een koninklijk besluit genomen dat een artikel 19 quater invoegt in het koninklijk besluit van 28 november 1969 dat bepaalt aan welke voorwaarden ecocheques moeten voldoen om niet als loon te worden beschouwd¹.

Zowel de CAO als het koninklijk besluit traden in werking op 1 maart 2009.

¹ Koninklijk besluit van 14 april 2009 tot invoeging van een artikel 19 quater in het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders.

B. Onderwerp en draagwijdte van de adviesaanvraag

Mevrouw L. Onkelinx, minister van Sociale Zaken, heeft de Nationale Arbeidsraad verzocht om zich te buigen over een ontwerp van ministerieel besluit tot uitvoering van genoemd artikel 19 quater van het koninklijk besluit van 28 november 1969.

Dat ministerieel besluit legt de minimumvoorwaarden vast die de ondernemingen die ecocheques uitgeven, moeten naleven.

Het bepaalt dat de ondernemingen die ecocheques uitgeven een voldoende ruim netwerk aan deelnemende partners moeten aanbieden, waarbij de werknemers de producten die voor aankoop met een ecocheque in aanmerking komen gemakkelijk kunnen vinden (art. 1, eerste alinea van het ontwerp van ministerieel besluit).

Het netwerk wordt als voldoende ruim beschouwd vanaf het ogenblik dat ten minste een product of dienst in elk van de categorieën opgesomd in de (bijlage bij de) collectieve arbeidsovereenkomst nr. 98 kan worden gevonden bij een partner van de uitgevende onderneming (art. 1, tweede alinea van het ontwerp van ministerieel besluit).

De minister verantwoordt deze demarche door het specifieke karakter van de producten die met ecocheques aangekocht kunnen worden, hetgeen met zich meebrengt dat de ondernemingen die ecocheques uitgeven, omkaderd moeten worden teneinde zoveel mogelijk garanties te kunnen bieden dat die cheques effectief gebruikt worden voor de aankoop van producten/diensten die verband houden met ecologie of duurzame ontwikkeling, maar ook de werknemer de keuze te laten van het product of de dienst die hij wenst aan te kopen.

In de huidige situatie kan om het even welke onderneming, zelfs een werkgever, immers zelf die ecocheques uitgeven en een beperkt netwerk van partners opleggen om die ecocheques om te ruilen. Die situatie riskeert, volgens de minister, zowel de werknemer te benadelen, omdat hem een beperkt aantal mogelijkheden tot omruiling en producten zou worden opgelegd, als de doelstelling van de maatregel te ondermijnen. Er is ook mogelijkheid tot fraudes.

Het voorgelegde ministerieel besluit wil dat minimale kader bieden.

II. STANDPUNT VAN DE RAAD

De Nationale Arbeidsraad heeft het voor advies voorgelegde ontwerp van ministerieel besluit aan een grondig onderzoek onderworpen.

- De Raad ondersteunt de beweegredenen die volgens de minister aan de basis liggen van de tekst van het ontwerp van ministerieel besluit en brengt hiertoe de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 98 en het begeleidend advies nr. 1.675 in herinnering.

In dit advies werd enerzijds gesteld dat het gebruiksgemak van de ecocheques niet uit het oog verloren mag worden. Voor de werknemers is het belangrijk dat zij hun ecocheques bij een voldoende groot aantal verkopers van producten of aanbieders van diensten kunnen gebruiken.

Anderzijds werd er in hetzelfde advies op gewezen dat het voor de verkopers of dienstverleners, maar evenzeer voor de werknemers, van belang is dat zij voldoende kennis en duidelijkheid hebben over de producten en diensten waarvoor de ecocheques kunnen aangewend worden.

De collectieve arbeidsovereenkomst nr. 98 vereist in zijn artikel 5 dat de werkgever die voor het eerst ecocheques aan de betrokken werknemers overhandigt, hen met alle dienstige middelen informeert over de mogelijkheden inzake de aanwending van de cheques, met name de (actuele) lijst van ecologische producten en diensten in bijlage bij dezelfde collectieve arbeidsovereenkomst.

In het advies nr. 1.675 werd gesteld dat ook de uitgevers van ecocheques hiertoe hun steentje zouden kunnen bijdragen, door die lijst op hun website te publiceren en hiernaar te verwijzen op de cheque zelf.

Deze informatieverstrekking dient er voor te zorgen dat die ecocheques effectief gebruikt worden voor de aankoop van de producten en diensten opgenomen in de lijst in bijlage bij de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 98.

- De Raad neemt akte van de voor advies voorgelegde tekst van het ontwerp van ministerieel besluit dat een minimaal kader van garanties wenst te bieden voor de werknemers om hun ecocheques te kunnen gebruiken bij een voldoende ruim aantal verkopers of dienstverleners.

De Raad constateert dat de minister haar demarche verklaart vanuit het risico voor uitgevers van ecocheques, eventueel individuele werkgevers, die een beperkt netwerk van partners zouden opleggen om die ecocheques om te ruilen.

Hij stelt vast dat dit risico zich op dit ogenblik nog niet heeft gerealiseerd en dat het niet de bedoeling was van de Raad om die richting uit te gaan.

De Raad heeft zich er in zijn advies nr. 1.675 toe geëngageerd om het systeem van de ecocheques uiterlijk tegen het laatste trimester van 2010 te evalueren.

Gezien de bovengenoemde problematiek zich nog niet heeft gesteld, is hij van oordeel dat deze problematiek te samen met andere risico's en problemen moet bekeken worden in de globale, reeds afgesproken evaluatie. Verder meent hij, zoals hierboven reeds werd aangegeven, dat de geest van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 98 en het begeleidend advies nr. 1.675 op duidelijke wijze aangeven welke aandachtspunten de sociale partners voor de werking van het stelsel van de ecocheques naar voren schuiven.

In de evaluatie van het systeem van de ecocheques die de Raad uiterlijk tegen het laatste trimester van 2010 zal uitvoeren, zal de Raad onder andere een onderzoek wijden aan het gerealiseerd zijn van deze aandachtspunten : de rechtszekerheid die het bestaande systeem biedt en het gebruiksgemak van de ecocheques.

Het is de bedoeling om tot een globale evaluatie van het stelsel te komen, waarbij ook het gebruik van de ecocheques exclusief voor de producten en diensten opgenomen in de lijst en de kostenstructuur verbonden aan het stelsel, zowel aan de uitgifte- als aan de ontvangtzijde, zullen onderzocht worden.

In het kader van deze globale evaluatie zal de Raad ook de minimale voorwaarden bekijken die ondernemingen die ecocheques uitgeven dienen na te leven. Indien bij het onderzoek dat hij in het kader van deze evaluatie zal voeren mistoestanden aan het licht zouden komen, wil de Raad zich het recht voorbehouden om verdere garanties te vragen van de ondernemingen die ecocheques uitgeven.
